

Den Haag kan een Sagrada Familia krijgen

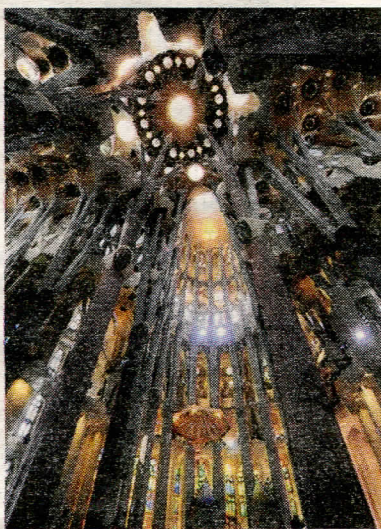
Het wemelt van lelijke nieuwe architectuur. Neem de tijd om van schouwburgen, kerken en opera's monumenten te maken.

Jan den Boer
stedenbouwkundige en filosoof

Terwijl de crisis zich steeds meer doet voelen, wil het gemeentebestuur van Den Haag de bevolking overtuigen van de noodzaak van een cultuurhuis op het Spuiplein van maar liefst 181 miljoen euro.

Op de video voor de Hagenaars ziet het er prachtig uit, en zou je bijna gaan geloven dat het nu wel een keer gaat lukken om iets moois neer te zetten in het centrum van een belangrijke stad in Nederland. Maar kijk naar de resultaten van vergelijkbare projecten. Als aanbouw van de Stadsschouwburg van Amsterdam is een afzichtelijke rode doos neergezet die vloekt met de monumentale omgeving van het Leidseplein. Bij het negentiende-eeuwse sieraad van het Stedelijk Museum staat sinds kort een grote witte badkuip die het vast goed doet in de architectuurbladen, maar die helaas niet – zoals een kunstwerk – binnen een paar jaar in het depot geplaatst kan worden. En het nieuwe muziekcentrum van Utrecht komt nu uit steigers en lijkt vooral op een megagrote gatenkaas. Waarom haalt dit soort experimenten niet de duurzame kwaliteit die onze vroegere concertzalen en schouwburgen nog steeds hebben?

Nederland is de laatste decennia onderworpen geweest aan een dogmatisch modernisme in de architectuur die alleen oog had voor vernieuwing. Maar vernieuwing op deze wijze veroudert het snelst. De nieuwbouw is de laatste decennia gedomineerd door ontwerpers en bestuurders die snel willen scoren met projecten die elke keer weer te gekmakend zijn en te sober zijn.

De Sagrada Família in Barcelona.

Het muziekcentrum van Utrecht lijkt een grote gatenkaas

Als we serieus willen leren van de mislukkingen, zou het wel eens kunnen dat het nieuwe cultuurhuis van Den Haag niet te duur is, maar te goedkoop. Dat het misschien juist te vernieuwend is, en te weinig gebruik maakt van langdurige tradities die zichzelf bewezen hebben.

Door de crisis in de bouw zijn veel partijen op zoek naar nieuwe rollen en een nieuwe manier van samenwerken. Als iets daarin duidelijk wordt, is dat we weer contact moeten maken met tradities in het verleden. Stedenbouw en architectuur met een menselijke maat en

verbonden met klassieke schoonheid van eeuwigheidswaarde. Co-creatie met een groot aantal partijen die allemaal zowel inhoudelijk als financieel betrokken zijn bij een project.

Het is nog niet te laat voor het cultuurhuis in Den Haag. Nu is een groot deel van de bevolking tegen omdat het kostbare overheidsgeld hard nodig is voor andere doelen. Ik zeg niet dat het cultuurhuis niet gebouwd moet worden. Het kan juist een fascinerend experiment zijn. Zoek een vormgeving die aansluit bij klassieke monumentale architectuur die eeuwigheidswaarde heeft.

En ook al hebben overheid en bouwers op dit moment weinig geld, er is nog steeds ontzettend veel particuliere rijkdom. Boor die rijkdom aan door het ontwerpen van een aansprekend monumentaal project waarin particulieren willen investeren. Dat kost meer tijd, maar de geschiedenis leert dat de grootste monumenten – schouwburgen, kerken en opera's – die tijd nodig hebben om een duurzaam ontwerp op te leveren dat zowel inhoudelijk als financieel gedragen wordt door een groot deel van de bevolking.

Den Haag heeft nu nog het idee dat het Cultuurhuis klaar moet zijn als ze Europese Culturele Hoofdstad van 2018 is. Dit gebouw in aanbouw kan juist een van de meest fascinerende projecten voor het Culturele Hoofdstadschap worden. Vergelijkbaar met de Sagrada Família van Gaudí in Barcelona, waar nog altijd aan gebouwd wordt en dat daardoor juist een toeristische trekpleister is.

Jan den Boer publiceerde in september het boek 'De stad is van iedereen'.

Rutte II, all emotiemar

Maarten Dijk
docent en onderzoeker bestuur aan de Avans Hogeschool in Ni

Alle commotie rond de inkomende hankelijke zorgpremie in de komende weken deed me denken aan het bekende verhaal over oud-president Bill Clinton. In een campagne voor de presidentsverkiezingen in 1992 werd hij geconfronteerd met een woedende toeschouwer die de volgende opmerking maakte: *not dying of aids as much as we are dying of 11 years of government inaction*. (We sterven niet door aids door elf jaar verwaarlozing van de overheid)

Elk rationeel antwoord van Clinton, hoe goed onderbouwd ook, bleef alleen geleid hebben tot boosheid in de zaal. Het enige goede antwoord van Clinton was: *"I feel your pain"*. (Ik voel uw pijn)

Hopelijk inspireert het voorbeeld van Clinton alle politici in Nederland, dus niet alleen die van de PvdA, in hoe om te gaan met emotionele en heftige reacties uit de menleving. De heftigheid aan de discussies over de zorgpremie liet de discussies van politici van VVD en overstromen en tegelijkertijd op Facebook zowaar ontploffen. Het duurde bijna een week voor de emoties luwden. VVD en PvdA deden duidelijk geen rekening met deze uitbarsting van woede en hadden moeite met pasklaar antwoord.

Het past in deze tijd dat een escalatie als deze kan escaleren tot een staande brand die niet meer te stoppen is met een emmertje water. Leidsmakers kunnen niet meer staan met een persconferentiebelofte met nadere details te geven over het besluit dat is genomen in de crisiscommunicatie- en management op zijn plaats. Bij lastig voor politici en beleidsmakers die hun hele leven gewend zijn om snel te denken, te argumente

tom

denkt

DOEL HAMAS:

DOEL ISRAËL:

Zelfs

Al jaren ve
gewijs zeli